

Piotr Wiśniewski

„Studia Hildegardiana Sariensia”,
2014, nr 1

Liturgia Sacra. Liturgia - Musica - Ars 20/2(44), 606-608

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

krzesie tej organizacji w Lugano (miejsca działalności ks. L. Agustoniego) w dniach 8–12 września 2015 r. Kongres także zadedykowany będzie temu zasłużonemu badaczowi chorału.

Zachęcam wszystkich zainteresowanych śpiewem gregoriańskim do lektury 7 zeszytu „Studiów Gregoriańskich”. Zamieszczone w nim prace z pewnością poszerzą specjalistyczną wiedzę oraz przyczynią się do wzrostu świadomości łączności polskiej gregorianistyki ze światową czołówką.

Czesław Grajewski

STUDIA HILDEGARDIANA SARIENSIA 1 (2014)

Z wielką radością należy powitać w polskiej przestrzeni naukowej nową inicjatywę wydawniczą pt. „Studia Hildegardiana Sariensia”, będącą „Rocznikiem Naukowym Festiwalu Twórczości Religijnej *Fide et Amore*”. Nadrzędnym celem, jaki stawia sobie Redakcja pisma, „będzie dokumentacja cyklicznych sesji naukowych” organizowanych z okazji kolejnych edycji festiwalu *Fide et Amore* oraz zamieszczanie materiałów związanych „z miejscami teologicznymi rozumianymi jako sztuki piękne (muzyka, literatura, malarstwo, film *etc.*)”. Uprzywilejowanymi tekstami będą jednak wszelkie opracowania popularyzujące osobę i twórczość św. Hildegardy.

Pomysłodawcą omawianego rocznika jest ks. dr Wiesław Hudek (redaktor naczelny; Akademia Muzyczna, Katowice), który podjął się realizacji tej nowej inicjatywy wraz z gronem swoich współpracowników reprezentujących różne ośrodki naukowe: dr Maria Kopsztej (Wyższa Szkoła Administracji, Bielsko Biala), mgr Kamila Falińska (Uniwersytet Śląski), ks. dr Franciszek Koenig (Uniwersytet Opolski), mgr Anna Maria Kowalska-Stępień (Książnica Pomorska, Szczecin), dr Krzysztof Michałek (Akademia Muzyczna, Kraków) i dr Mariusz Pucia (Uniwersytet Opolski).

Pismo, jak zaznaczono we wstępie *Od redakcji*, „jest wynikiem rozwoju festiwalowej oferty (Festiwal Twórczości Religijnej *Fide et Amore*), a także propozycją skierowaną do szerokiego grona osób zainteresowanych pograniczem sztuki i teologii”. Organizowany od ośmiu lat festiwal obfituje w cały szereg ciekawych propozycji kulturalnych w postaci seansów filmowych, paneli dyskusyjnych, wystaw, warsztatów oraz konkursów, cieszących się szerokim zainteresowaniem. Jak podkreśla ks. Hudek, „organizatorzy zawsze troszczyli się o archiwizację wydarzeń, jednak pilną wydała się chęć utrwalenia naukowych dokonań związanych z festiwalem”. Inspiracją zainicjowania niniejszego wydawnictwa stała się sesja naukowa poświęcona życiu i twórczości wybitnej średniowiecznej benedyktyнки, św. Hildegardy z Bingen (1098–1179).

Zawartość pierwszego numeru pisma zamknięta została w dwóch głównych działach tematycznych. Dział pierwszy, „Artykuły i rozprawy”, stanowią publikacje naukowe. W recenzowanym numerze zamieszczono trzy teksty związane z osobą św. Hildegardy. I tak ks. Wiesław Hudek w artykule zatytułowanym *Święta Hildegarda z Bingen nową patronką muzyki kościelnej?* (s. 13–24) przedstawia sylwetkę mniszki, wydobywając na światło dzienne cały szereg ciekawych faktów biograficznych oraz jej osiągnięcia muzyczne. Autor opracowania, powołując się na źródła, wskazuje m.in., iż jest ona autorką prawie osiemdziesięciu utworów muzycznych. Ks. Hudek w konkluzji swoich wywodów podaje także racje, dla których można by św. Hildegardę ogłosić w przyszłości patronką muzyki liturgicznej. Klarowny wywód autora, będący *nota bene* mocną stroną jego narracji, poparty jest przykładami nutowymi wybranych kompozycji Hildegardy, co umożliwia czytelnikowi natychmiast zorientować się, z jak rozległym i nieprzebadanym repertuarem świętej mamy do czynienia. Drugi z artykułów, autorstwa Małgorzaty Kowalewskiej, wybitnej specjalistki z zakresu literatury średniowiecza, prezentuje wyniki badań dotyczące warstwy słownej treści i formy *Pieśni* św. Hildegardy (*Treść i forma „Pieśni” Hildegardy z Bingen*, s. 25–31). Podkreśla, iż utwory te są „prawdziwym skarbem, a zarazem świadectwem istnienia nadreńskiej szkoły kompozycji”. Ich głównym przesłaniem jest ukazanie najważniejszych idei filozoficznych i teologicznych oraz głoszenie chwały Bożej. Z kolei s. Blanka Szymańska, zafascynowana duchowością benedyktyńską, dzieli się możliwościami zastosowania nauczania św. Hildegardy w osobistym rozwoju duchowym współczesnego człowieka (*Hildegarda z Bingen. Doktor Kościoła na czas kryzysu*, s. 33–39).

Część druga, zatytułowana „Omówienia, recenzje, kronika wydarzeń”, ma charakter dokumentacyjny. Ks. W. Hudek zapoznaje czytelnika z ideą zorganizowania festiwalu *Fide et Amore*, przedstawia jego główne założenia oraz szczegółowe programy kolejnych edycji z lat 2007–2014 (*Geneza, koncepcja, repertuar*, s. 45–59). W dalszej kolejności Joanna Urbaniak zaznajamia z ogłoszonym konkursem kompozytorskim na utwór instrumentalny przeznaczony do wykonania na uwielbienie po Komunii św. w okresie Narodzenia Pańskiego (Międzynarodowy Konkurs Kompozytorski *Fide et Amore*, s. 59). Pokłosem konkursu są zamieszczone *Biogramy kompozytorów* (s. 60–61), prezentujące wszystkich nagrodzonych i wyróżnionych w I Międzynarodowym Konkursie Kompozytorskim *Fide et Amore*. Następnie omówione zostały dwie płyty CD, które ukazały się pod patronatem festiwalu: *Musica Sedinensis — Muzyka w XVII-wiecznym Szczecinie — Musik in Stettin aus dem 17. Jahrhundert* (s. 62) i *Józef Elsner — Missa in C op. 26, Salve Regina in B op. 43, Canticum Simeonis op. 69, Offertoria op. 31, 70, 83* (s. 63). Całość tej części pisma zamyka tekst dramatu liturgicznego *Ordo virtutum* autorstwa św. Hildegardy z Bingen, wraz z polskim przekładem Katarzyny Wiwer (s. 65–74), oraz wybrane fotografie dokumentujące koncert finałowy VII edycji festiwalu *Fide et Amore* (27 IX 2013 r.), podczas którego wykonano *Ordo virtutum* (s. 75–77).

Zaletą periodyka jest jego dwujęzyczność. Elementy składowe pisma, takie jak: *Spis treści* i *Od redakcji* zostały wydrukowane także w języku niemieckim. Również każdy z artykułów naukowych zawiera krótkie streszczenie w tym języku. Zdecydowanie podnosi to walor naukowy rocznika oraz stwarza możliwości jego dotarcia do szerszego grona odbiorców. W mniemaniu recenzenta wybór tego języka nie jest przypadkowy. Wydaje się, iż w naturalny sposób podyktowany został obszarem, na którym żyła, działała i tworzyła św. Hildegarda.

Należy podkreślić także, iż pismo jest recenzowane i posiada Radę Naukową. Podnosi to nie tylko jego prestiż i jakość prezentowanych materiałów, ale przede wszystkim stanowić będzie w przyszłości warunek *sine qua non* do wystąpienia o ewentualne wpisanie go na listę czasopism punktowanych. Bez wątpienia fakt ten spowoduje jeszcze większą atrakcyjność pisma i zachęci wszystkich zainteresowanych do publikowania na jego łamach. Zamieszczone przecież w bieżącej edycji almanachu materiały, zwłaszcza naukowe, są niezbitym dowodem na konieczność podjęcia dalszych źródłowych badań interdyscyplinarnych, a szczególnie muzykologicznych, nad bogatą i różnorodną twórczością Hildegardy z Bingen. Z pewnością znajdzie się wielu uczonych, reprezentujących różne gałęzie nauki, którzy pochylą się nad spuścizną tak znakomitej świętej i zechcą podzielić swoimi odkryciami na łamach czasopisma.

Gratulując gronu redakcyjnemu „*Studia Hildegardiana Sariensia*” podjęcia się tej inicjatywy, pozostaje życzyć dalszego zapału i wielu twórczych inwencji w redagowaniu kolejnych tomów rocznika. Niech opieka i wstawiennictwo św. Hildegardy, która obrana została za podwójną patronkę: festiwalu *Fide et Amore* oraz związanego z nim pisma, stanie się gwarantem powodzenia podjętych zamierzeń.

Ks. Piotr Wiśniewski